

HRVATSKI PLANINAR

GLASILO HRVATSKOG PLANINARSKOG DRUŠTVA U ZAGREBU.

Br. 3.

U Zagrebu 1925. god.

Godište XXI.

Sa skijama na Risnjaku.

Branimir Gušić.

Zagreb.

Bilo je već davno prošlo podne, kad smo se napokon oprostili od znanaca u Gerovu i krenuli na put. Ta nije niti čudo što su nas tako teško puštali! Već je 12 dana na metre visok snijeg zameo sve puteve, a nemila bura prekinula je i telefonsku žicu, jedini još dotada spoj sa ostalim svijetom. Uzbunilo se bilo cijelo Gerovo, kad se pročulo, da je 5 planinara iz Zagreba na skijima, usprkos visokome snijegu, stiglo iz Delnica ovamo. Znanci su nas odmah okupili i pogostili, a ispitivanju nije bilo ni kraja ni konca. Ta bili smo jedina živa bića, koja su u ovih 12 dana stigla iz Delnica. Kada su pak dočuli, da namjeravamo po tom snijegu uspeti se na Rišnjak, skamenili su se od čuda i ospipali nas opomenama. Vidjelo im se na licu, da su mislili, kako imaju posla sa ljudima, kojima se pamet poremetila i koji srtaju u vlastitu propast. Pošto su nas još zadržali i na ručku, ipak smo se napokon istrgli i krenuli.

Put nas je vodio dubokim i strmim klancem uzbrdo. Doskora smo izgubili svida rasijane drvene kućice Gerova, a duboki prodol zaokupio nas je sa sviju strana. Puta nije bilo vidjeti, debeli snježni pokrov ispunio je sve neravnosti, prekrio je sve udubine. I brzi planinski potočić, koji se u brojnim šumnim kaskadama rušio u nizinu, bio je prekrit velikim dijelom tim čarobnim plaštem. Tek veće brzice i slapove nije mogao da sakrije snijeg, ali ih je oštra zima ukrutila u tamno-modri led, koji oponaša sve one razne bizarre oblike tih vodopada. Sad u obliku dugih tornjića sa zašiljenim ili tupim vršcima, sada opet kao velika ploha uledenih valića, pa opet kao glatke ledene ploče preraznih boja i oblika!

Sve strmiji postaje put! Smući tiho režu svoj dugi zmijoliki trag u nedirnutu bijelu površinu prhkoga snijega, dok prodol postaje sve strmiji i sve uži. Sve se više stješnjuju s obje strane visoke stijene, a nad njima šire prastare jele svoje grane pune snijega. Skinuli smo već davno kapute, a sad nas već i u košuljama pod teškim našim nahrnicima oblijeva znoj. Duboko ispod snijega i leda dolazi do nas mrmorenje našega potočića, dok zimski sjeverni vjetar visoko nad nama, u prastaroj plavoj šumi, pjeva svoju staru melodiju. Bijelo sniježna površina svuda je ovdje jednolika, jer snaga vjetra ne dolazi u taj prodol, da poremeti tih padanje snježnih zvjezdica. A i sunčane zrake teško prodiru ovamo, gdje snijeg tamne jele sa svojim starim granama ovako ljubomorno zaštićuju.

Napokon smo izašli iz prodola! Desno vodi naš dosadanji put na Platak, dok mi krećemo lijevo dosadanjim smjerom. Slijedimo jedva vidljivi put, lagano kližući glatkom, još djevičanskom površinom snijega. Ušli smo u prastaru crnogoričnu šumu. Pod velikim granama četinara već vlada sumrak, a pred nama se nižu slike kao u kakovom pravjekovnom hramu. Prolazimo kraj nekoliko livadica, gdje nas načas oblijeva mrzlo zimsko sunce svojim hladnim zrakama, koje se na zamrznutim kristalima snijega raspadaju na čudovišne pramove raznobojnoga svijetla. Gdje-

kada sjećemo trag vuka ili lisice, jedinih gospodara ovih, sada u zimski oklop stižešnjenih prašuma. Šum vjetra, koji se zabija u visoke glavice jela i omorika, slabo dopire kroz njihovu gustu krošnju do našega uha i samo gdjekada rastresa snijeg sa najviših grana, što kao kakova bijela koprena tiho pada na tlo šume.

Napokon, nakon poduljega spusta, za kojega smo kao tihe sablasti zamicali u tišini prastarih četinara, ostavljajući iza nas samo dugi zimijoliki trag svojih dasaka, stižemo do ruba šume. Pred nama su se rasprostrle velike košanice Segina, a brojni snježni zapusi obaviti tankom ledenom korom, podavalici su toj cijeloj velikoj površini sliku zaledenoga valovitog jezera. Sa sviju strana opkolile su ga tamne prašume četinara, a u pozadini nešto poviše na horizontu, bljeskali su se u posljednjim zrakama zapadućeg sunca kao dva ogromna gorska kristala, vrhunci Rišnjaka i Snežnika. Međutim je sunce sve više zapadalo za oštре i visoke litice Kraljičinih Vrata, a dok su se na modrome firmamentu daleke sniježne plohe obaju vrhova još više zasvijetlile u svom svjem zimskom, ružičasto-modrom žaru, lomeći tisućama svojih malenih ledenih kristala svijetle zrake čudesno na sve strane, dotle se iz dubokih prodola i dalekih dolina, što su ih prekrile mrke crnogorične šume, počeo izvlačiti mrak, obuhvatajući tamnim kracima sve veće predjeli široke bijele površine. Okolne su šume postajale sve tamnije, svijetla površina snijega sve je više prelazila u tamno-modru, a kasnije ljubičastu boju, pojedine jele i omorike gubile su svoje konture, dok se nije ona čadava boja prelila preko cijele visoravni, pošto je izbrisala sve detalje i uništila sve pojedinosti. A počela se uspinjati i uz susjedne bregove sve više i više. Dotakla se već i obadva sjajna kristala, štono su kao dva ogromna svjetionaka slala svoje crvene zrake na sve strane. Ali i njih je sve jače zaokupljala tama, svijetli su kristali postajali sve to manji i napokon su se još samo njihovi vrhunci žarili u crvenim zrakama. Još jednom su planule te najviše, snijegom pokrivene litice u crvenom žaru, dok i njih nije zalila tama noći, sve izjednačujući svojim neprozirnim velom. Nebo se lagano počelo puniti zvijezdama, kad su preko na drugoj strani visoravni, u kućici seljaka zapalili luč. Iz malenih prozora drhtavo je svijetlo tek slobo dopiralo do nas, označujući nam put do našega noćista. Začas nas je ta jednostavna i gostoljubiva kućica primila pod svoj drveni krov.

Drugo je jutro bilo već prilično kasno, kad smo se spremili na put, htjeli smo se uspeti na Snežnik, pa se opet povratiti ovamo na noćenje. Tako smo ostavili gotovo svu prtljavu u kući, a samo najnužnije, sweatere i nešto jela, uzeli smo sa sobom. Jutro je bilo tmurno, nebo puno oblaka, koji su se tjerani čas od sjevera, a čas od juga, kao u kakovom vrtlogu okretali i tako često pružali zanimljivih prizora. Ušli smo u staru crnogoričnu šumu, koja nas je zaokupila sa sviju strana. Lagano rišu naše daske svoj dugački trag u mekanu sniježnu površinu, a samo malo svijetla dopire kroz gusto, snijegom pokriveno granje u ovaj ozbiljni hram prirode. Mekano sniježno tlo nosi na omašnim, od starosti ibrazdanim i potamnjelim, okruglim stupovima visoki tamnozeleni svod, koji se teško prignuo pod teretom napaloga snijega. Domala izlazimo na široki prosjek, a mladi jelići i omorike, što su se kao zid poredali s obih strana, brane nam dalje pogled u hram, što smo ga netom ostavili. Ovdje je snijeg prekriven tankom ledencem korom, koja se uz prasak i lomljavu kida pod našim daskama. To nam znatno umanjuje ugodnost vožnje, a zabrinuti pogledi drugova neprestano sa zebnjom istražuju nebo, hoće li u borbi pobijediti južnjak ili sjevernjak!

Pošto se spustio naš prosjek strmo nizbrdo, doveo nas je u naglom spustu do ruševina nekadanije lugarnice baruna Ghyzija, što leži posred velikoga planinarskog pašnjaka, zvanog Lazac. Vasoci bregovi okružuju sa sviju strana ovu prekrasnu gorskiju livadu: sa sjevera skupina Rišnjaka, a sa juga vrhunci Snežnika i Kraljičinih Vrata. Kad sam posljednji put bio ovdje, onda je još stajala lugarnica, a cio pašnjak, što se tek kratko vrijeme prije okitio svježim proljetnim zelenilom, zaplavio se bio od mnogobrojnih skupina maloga encijena, one, svakome planinaru

tako drage biljke. I visoke litice Rišnjaka i Snežnika ponosno su onda uzdizale svoje oštре grebene prema modromu nebnu. Sve je tada bilo tako puno mладости i proljetne svježine! A danas od svega toga ništa! Niski oblaci zastirali su nam pogled u visinu, a jednolična površina snijega prekrivala je svu zelen i sav neizmjeran broj encijena, što tiho čekaju proljetno sunce, da ih razbudi iz dubokoga zimskoga sna. Još više su pak rastuživali sliku pusti ostaci ove nekada udobno uređene lu-garnice, što su kao aveti pružali prama nebu svoje pocrnjele zidove. Tužanostatak vojničkoga barbarluka!

Dalje smo krenuli starom rimskom cestom prema Snežniku. Ta se cesta lagano uspinje sve do ispod samoga vrha, odakle se onda strmo ruši u Primorje. Nekada je taj prelaz bio vrlo znamenit, te je veliki dio trgovine Primorja sa zaledem tuda prolazio. Vjekovima služili su se razni narodi tom tekovinom rimske kulture, dok nije i njoj, kao što i mnogim drugim cestama, riječka željeznica odzvonila posmrtnicu. Na naše veliko veselje nije bilo ovdje zloglasne ledene kore, te smo s veseljem ostavljali naš trag u prhkom snijegu. Veselili smo se već unapred krasnome spustu, što nas ovdje čeka! Skoro smo ušli u maglu, a gole grane svinutih bukava (jer ovdje opet prevladava bjelogorica), posute debelim injem, zauzimale su u ovome čudnom osvjetljenju najfantastičnije forme. U toj dubokoj tišini, u kojoj se samo čulo šuštanje naših dasaka, što su rezale svoj uzani trag u nedirnutu bijelu površinu, dolazili su mi pred oči razni ljudi drugih vjekova, što su prolazili istom tom cestom. Ponasne rimske legije sa svojim zlatnim orlovima, što su polazile osvajati Panoniju; a za njima mnogobrojni kramari s velikim brojem teško natovarenih magaraca, ti raznositelji starodavne rimske kulture i civilizacije; pa napokon divlje čete raznih barbarskih naroda, što su na svojim divljim konjima jurile put mora. Poslije su ovuda prolazile brojne franačke čete u borbu protiv Hrvata, a nekoliko vjekova kasnije mrke skupine teških oklopnika frankopanskih, ondašnjih gospodara ovoga kraja. Sigurno su i za napoleonskih ratova tuda prolazile čete, a napakon su još nedavno, poslije zadnjega svjetskoga klanja, naši i talijanski vojnici ovdje stražili granicu. A sada je taj kraj sasvim opustio i tek rijetko prolazi tom starom i trošnom cestom, koja bi znala toliko toga pričati, koji osamljeni putnik, Tako se čini, da se danas začudila gledajući nas, koji se sa čudnim nekim daskama na nogama uspinjemo po tom visokom snijegu. A i gdjekoja bukva stresla je od čuda po koju granu, da su se onda sićušni kristali inja lagano rastresali po sniježnom tlu. Čim smo dolazili više bivala je magla sve gušća i neprozirnija, dok je sa visine s prelaza dopiralo zujanje vjetra, što se lomeći svoju snagu o okolne litice, prorivavao na ovu stranu. Doskora evo nas na previji, gdje je južnjak sa silnim zamahom dizao iz niskoga primorskoga kotla guste oblačine, prebacujući ih prama sjeveru. U višim pak regijama, čini se, prevladavao je sjever, jer smo začas mogli ipak da uhvatimo komadićak vedroga neba.

Ovdje smo skinuli daske, te ih zatakli nešto poviše ceste iza grmlja u snijeg, a sami smo pošli desno dalje na sam vrh Snežnika. U dubokom smo snijegu tek vrlo lagano napredovali. Često smo do pasa propadali u snijeg, te smo se morali medusobno izvlačiti iz toga neugodnoga zagrljaja. Niske, od bure prebačene, pognute ili kvrgaste bukve ispremiješale su svoje brojne grane u pravi pleter, kroz koji smo mjestimice samo teško krčili prolaz. Teško je pojmiti, da je ovo nisko i krivudasto, neugledno divlje ona ista bukva, što u nizini svojim bijelim, kao svijeća ravnim stablima i visokom krošnjom čini divne velike, a ipak tako prijazne šume. Sve su grane ovdje bile pokrite debelom naslagom inja, koje se čas ovdje, čas ondje tiho rušilo, pokrivajući dugačkim kristalima snježnu površinu. Kao bijela maglica zastiralo nam je začas pogled, da se, pošto je tiho palo, opet povrati na predašnje. Samo je gdjekada tko od nas glasno protestirao protiv te igre prirode, jer mu se cijela ta naslaga zasipala za vrat, odakle je nastavila put u obliku malenih ali veoma hladnih kapljica, po golim od hoda ugrijanim leđima. Dolazimo na velike livade, što prekrivaju naokolo samu glavicu. Vjetar je mjestimice otpuhao sav

snijeg, a posušena, žuto-zelena trava, tužno sagiba svoje vlati, posute debelim injem, pod njegovim oštrim udarcima. Sve su litice prekrite ledenom korom, a oštri kristalići leda nemilosrdno udaraju u naše crvene obrale. Sve što smo imali od odijela navukli smo na se, ali ništa ne odoljeva oštrome vjetru, što nam ulazi do kostiju. Vidika nema nikakovog! Tek kadkada raznosi vjetar na čas oblaka i maglu malo podalje, da se onda kao kakove aveti pokazuju tamne konture okolnih litica. Za njima se već i opet kuha i miješa, a gusta magla ih za čas opet prekriva. U tom vrtlogu tamnih sjena i gustih magluština stojimo na glavici Snežnika gledajući prema jugu, odakle se neprestano valjaju nove mase gustih oblaka uz obronak. Prozebli vraćamo se mučke do naših dasaka, a prati nas samo zviždanje vjetra i zvuk njegovih muklih udaraca o visoke pašnjake.

U krasnoj, tihoj vožnji vraćamo se starom cestom nizbrdo. U debelo inje umotano drveće zamiče pred našim očima, a na zavojima, osobito na nešto većoj strmini, zakriva nas gusti bijeli oblak prhkoga snijega. Već smo visoko gore ostavili zujanje vjetra i samo mekani šum naših dasaka, što prolaze površinom snijega, prekida tišinu tajnovitoga zimskoga dana. Kao da su nam izrasla krila, tako lako jurimo nizbrdo, a brzina se lagano ali postepeno sve povećava. Evo već smo stigli i na posljednji strmi spust i za čas se, jedan po jedan, u oštem telemarku, skupljamo u dolini Lasca.

Jutarnji nas je trag skoro opet doveo do naše kućice na Šeginama, gdje smo oko ognjišta ugrijali promrzla uda. Nakon toploga čaja izvadio je jedan od drugova sviralicu, a mi smo svi upali u tužnu melodiju zimske starinske pjesme. Opaljena lica umornoga izražaja čudno su izgledala obasjavana crvenom svjetlošću vatre, dok je bura, koja je sve više nadjačavala jug, muklo zavijala u dimnjaku. Dugo smo još sa domaćinom raspredali o našem sutrašnjem usponu na Rišnjak, dok se nije ugarak za ugarkom počeo gasiti na širokom ognjištu. Sada smo se i mi spremili na počinak, da skupimo sile za sutrašnji naš dugi i mučni put.

Još je bilo nebo puno zvijezda, kad smo u jutro stupili pred kuću. Prsti su nam se smrzavali, dok smo stavljali daske na noge, a brkove i bradu posipala je tanka naslaga inja. Bura je nakon dvanaestsatnoga ljutoga boja ipak pobijedila jug i pročistila nebo od debelih naslaga morske magle. Nakon kratkoga oproštaja zaškripale su naše daske zamrznutom sniježnom korom i mi smo krenuli, praćeni dobrim željama našega domaćine.

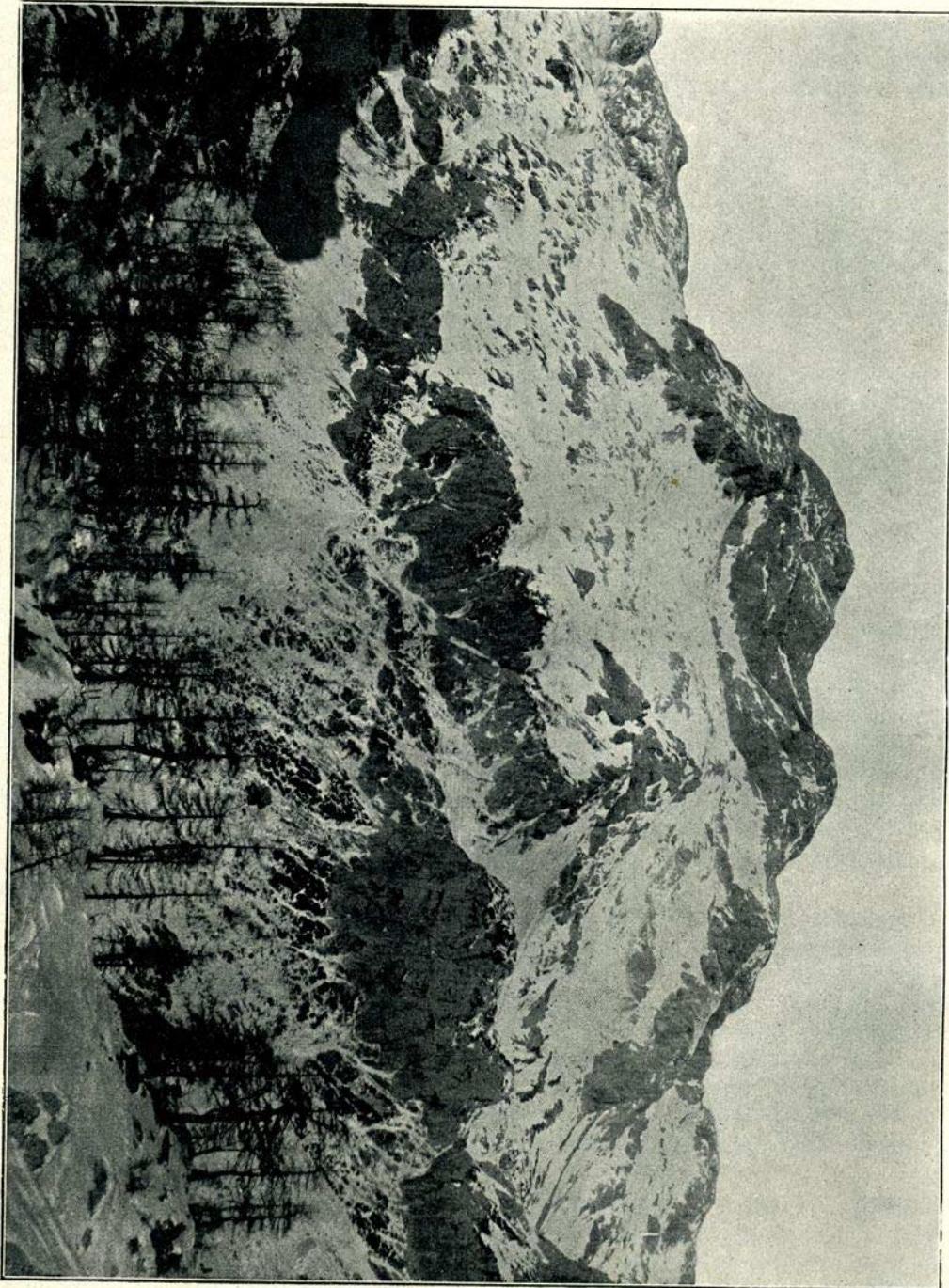
Već se bilo prilično razdanilo kad smo stigli do Lasca, gdje su nas sa dalekih snježišta okolnih visokih vrhunaca pozdravile prve sunčane zrake. Sasvim je drugačije danas izgledao taj planinski zaravanak! Nestalo je gustih magla, što su visjele niz okolne obronke, a crnogorične šume daleko su u visini graničile sa sjajnim liticama i stijenama vrhunaca.

Sada smo ostavili naš jučerašnji trag, te smo krenuli lijevo velikom crnogoričnom šumom. Noću je i opet pala nova naslaga inja na tamne grane četinara, što su se još niže prignule pod teškim bijelim zamrznutim oklopom. U vedrom raspoloženju sve više se približujemo podnožju Rišnjaka, a sa azurnoga neba hladno zimsko sunce kao kakav ogroman reflektor razbacuje duge pramove svojih svijetlih zraka. Tek gdjekada proljeće lagani povjetarac zrakom, a visoki vršci jele i omorike nečujno priklanjaju tek nešto svoje bijele glavice. Svaka je njihova grana kristal, što odbija sa svoje ledene površine na sve strane svijetle zrake, što tako zabilještjuju oči, da su neki od drugova morali nataknuti tamne naočale, da oči bar donekle zaštite.

Tako je prolazilo vrijeme, samo je šum naših dasaka prekidao jednoličnu zimsku tišinu. Sve strmiji je bivao put, kojega smo pod dubokim snijegom mjestimice jedva raspoznavali. Oznojili smo se pod teškim teretom nahrpnica, a ledena tišina cijelog kraja pritisla je i naše misli. Konačno nam se s jednoga malog sedla pokazao vrhunac Rišnjaka, naš današnji cilj. Prekrit sa sviju strana ogromnim za-

POGLEĐ NA MASIV TRIGLAVA IZNAD VELO POLJA.

FOTO: S. HITZALER.

métima snijega, čini nam se još udaljenijim na viokoj, modroj pozadini. Od njegove bijele trupine tek rijetko gdje izmiljuje po koja tamna grana klekovine u današnji sunčani dan, dok je najveći dio njezinih družica pokopan duboko u snijegu. Tako smo prešli i granicu šume. Put smo već davno izgubili s vida, a sada je trebalo naći smjer za najzgodniji uzlazak. Vrlo smo lagano jedan po jedan uzlazili uz vrio strm obronak sve više i više. Napokon smo se ipak dočepali hrpta, pa smo tako začas stajali na najvišoj glacici.

Uz obronak kojim smo se uspeli, survala se uz silni štropot velika masa snijega u provaliju, kao zadnji očajnički krik velikana, koji je, kao što već i premnogi prije njega morao povjerovati u snagu mišica i čvrstu volju ljudskoga roda. Premda se nije ni jedan od nas ovamo uspeo radi športa, ipak nas je posve nehotice obuzelo neko zasebno čuvstvo kod pomislí, da kao prvi skijači stojimo na toj ponosnoj glacici. Posebno je to čuvstvo, kad znaš, da nitko prije tebe nije u ovakovom snijegu prolazio tim ozbiljnim prašumama, i da si ti prvi, kome je bilo sudeno, da pod takovišnimi prilikama stojiš na visokoj glacici Rišnjaka. To je još više pojačavao prekrasan dan i daleki, tako jasni vidik na sve strane! Ponosna Učka oplakivana sa istočne strane morem, gdje su se razaznavaла jedra ribarskih lađica; pa preko zaledenih bijelih prašuma Gorskoga Kotara daleki vrhunci Senjskoga Bila, Viševice i Bitoraja; tubasti Klek i susjedni Kranjski Snežnik; a nad svim tim jasno, kao azur, modro nebo! Dugo smo tako muče stajali i gledali tu krasotu, dok se nije netko sjetio, da treba misliti i na povratak, jer je već podne bilo poodmaklo, a do Jelenja nas je čekao još daleki put.

Složivši dasku jednu do druge, posjedali smo na njih i brzo spremili ono malo zaire, što smo još imali, pod siguran krov. Oprezno smo započeli silazom, jer su obronci strmi, a varava sniježna podloga svaki je čas popuštala pod našom težinom. Tako smo se već bili sretno približili šumi, kad je drug Srećko, što je vozio pred menom najednom naletio na sasvim zaledeni strmi obronak, niz koji se, pošto su mu pukla oba štapa, silnim zamahom skotrljao niz brdo. Na svu sreću nije na ovome mjestu bilo prepada, nego se strmina svršavala gustišem, u kojem su se zapele dugačke daske i tako zapriječile daljnji pad, što se mogao sudeći po strmim stijenama niže dolje, svršiti i na drugom svijetu. Pošto smo mi ostali upozorenji tako na pogibelj, sretno prošli kobno mjesto, trebalo je ipak više od četvrt sata, dok smo svojega druga oslobođili iz gустe šikare. Na svu sreću nije bio nigdje ozbiljno ozledjen i tako smo, pošto smo mu mjesto štapova dali u ruke neku kolčinu, nastavili spust. U šumi je već išlo laglje, a kad smo jednom prešli i Medveđa Vrata onda smo se opet čutili na posve sigurnom terenu.

Još smo se morali malo uspeti do sedla i tek onda je započeo naš dugi spust, koji se imao tek pred Jelenjem svršiti. U brzoj vožnji spuštali smo se sve to niže, tek časkom postajući na kojem zavoju, gdje su nas dočekivale crvene zrake zapadnoga sunca. Tako smo prevaljivali kilometar za kilometrom, spuštali se sve niže i niže. Već smo u potpunoj tami stigli u Jelenje, odakle smo širokom cestom u zvjezdanoj noći produžili put Meje.

Na primorskoj strani nije više bilo snijega, te smo morali skinuti daske, koje su nas vjerno nosile pet dana, punih prekrasnih dojmova i jedinstvenih prizora. Uz pjesmu smo stigli na Meju, gdje nas je sa dalekoga mora pozdravilo nekoliko drhtavih luči samotnih ribarskih barčica.

Zimski uspon na Alpe.

I. Zimski uspon na Grintavec u Savinjskim Alpama. [2558].

M. Hlava.

Zagreb.

Bilo je to 6. siječnja ove godine, za probdivene noći, koju sam zajedno sa svojim pregalačkim i smionim planinarskim drugom Z. C-om sproveo na tvrdoj drvenoj klupi trećeg razreda u osobnom vlaku između Zagreba i Ljubljane, stigosmo sa znatnim zakašnjenjem istom oko četiri sata iza ponoći u Ljubljani.

Vani je sablasna tama i gusta sitna kiša. Vidi se tek tu i tamo po koja ulična svjetiljka, a tamo dalje u gradu i po koji rasvijetljen veliki kavanski prázor. U kavanama veselo mladi svijet, većinom planinari, koji se vraćaju sa plesne zabave SPD iz Narodnog Doma. Naravski, da smo i mi ubrzo skrenuli u kavanu, a iz kavane u Narodni Dom, gdje nas je već čekalo omanje planinarsko društvo naše podružnice »Sljeme«, što se istoga dana spremalo na Veliku planinu u Kamničkim planinama. Zajednički nas ciljevi brzo ujediniše i stopiše u jedno društvo. U vlaku prema Kamniku putovasmo zajedno. U početku smo malo pjevali, no doskora usnusmo tvrdim snom, pa se probudisemo tek u Kamniku, kamo smo stigli u $9\frac{1}{4}$ u jutro.

Vani još uvijek gusta, sitna kiša i sve se čini, kao da će padati barem četrdeset dana. Sa postaje smo krenuli ravno prema sjeveru, te se gonjeni hladnim vjetrom i kišom već nakon jednosatnog hoda zaustavismo u mirnom gorskom mjestanju Stahovici, gdje smo se smjestili u gostioni pri Korlju, koja leži baš na raskršću putova, što iz Stahovice vode u Kamničke planine. Nakon odmora od pola sata srdačno se oprostimo od naših mladih drugova, koji nam na rastanku pod vodstvom vrle planinarke gospodične Slavice kao poputnicu otpjevaše onu svima nama dobro poznatu, staru božićnu pjesmicu:

Kad zima svud vlada i vjetar je ljut,
Kam krećete sada tak dalko na put.

Praćeni zvukovima ove pjesmice, nastavisemo put u gustoj magli i kiši, napredujući lijevom obalom Bistrice. U $1\frac{1}{2}$ sat poslije podne bili smo već u planinarskoj kući u Kamničkoj Bistrici. Ovdje se brzo presukosmo i naše mokre stvari stavisimo u kuhinju uz toplu peć, da nam se barem donekle posuše, jer tvrdo odlučisemo, da ćemo odmah nakon objeda bez obzira na loše vremenske prilike bezuvjetno poduzeti uspon do Kokerskog sedla, gdje nakanismo u tako zvanoj »zimskoj sobi« Cojzove kuće, koja stoji na visini od 1790 metara, prenoćiti, odnosno noć sprovesti.

Točno u 3 sata ostavisemo naš udobni, topli dom u Kamničkoj Bistrici. Sitan snijeg, koji je nekako prije pola sata počeo da pada, pratio nas sve do 5 sati poslije podne, kada smo se već uzdigli bili do visine od kojih 1500—1600 metara. U ovoj visini napustisemo dosadne serpentine kao i šumu, koja je ovdje već skoro posvema nestala. Prešavši na veliku strminu, koja je bila sva debelim snijegom pokrivena, jedva odmicasmo u gustoj magli i visokom snijegu. A to nam je bilo i milo, jer smo znali, da nas gore na Kokerskom sedlu čeka samo hladna soba i duga, beskrajna, teška noć.

Ne potraje dugo i hladni sjevernjak rastjera još maločas prije gustu, debelu maglu, a pred našim se očima stvorí cijeli vijenac vrhunaca Savinjskih Alpa, rasvijetljen žuto-zelenim svijetlom punoga mjeseca. Udarismo ravno prema sedlu, mijenjajući naš smjer tek u toliko, koliko nam je to bilo potrebno, da se od vremena do vremena uklonimo mekanom snijegu, u kojem smo mjestimice propadali i preko pojasa.

Nismo imali već više nego kojih dvije stotine metara do samoga sedla, ali i za ovaj kratki put trebali smo ipak potpuna dva sata. Išao sam naprijed i krčio put, neprestance dovikujući svom tihom drugu, neka se drži mojih nogostupa, upozo-

rujući ga od časa do časa na pojedine neugodnosti, koje me, krčeći put u visokom snijegu, mjestimice stizavahu.

Napredujući tako samo teškim naporom i mukom, hladni nam je sjeverni vjetar neprestance nosio u oči sitan snijeg, koji nas je, što smo bliže bili sedlu, sve više i više priječio u napredovanju. Sreća je bila, što se razvedrilo, pa nam je tako bio jedinom zaprekom samo debeli snijeg i snježni vjetar, jer da se nije magla razišla, mogla je ova velika strmina imati po nas i najkobnijih posljedica. Boreći se tako neprekidno kroz puma dva sata s kojekakim zaprekama, konačno naša nepokolebiva volja i čvrsta odluka, od koje ni u najtežim momentima ne odustasmo, ipak izvojni zasluženu pobjedu, i mi nekako oko 7 sati na večer dosegosmo vrhunac Kokerskog sedla posvema ushićeni prekrasnim izgledom, koji nam se ovdje u žutom sjaju mjesecine na sve strane otvorio. Stajasmo bez riječi, gledajući čas prema Triglavu, Storžiću, Karavankama i Grintavcu, a čas opet prema Brani, Planjavi i Velikoj planini.

Uživajući u ovim veličanstvenim, izvanrednim prirodnim krasotama, zaboravimo sami na sebe, ne mareći, što se mokra košulja na nama sledila, a hladni sjeverni vjetar naše tijelo posvema rashladio. Tek kad počeh zepsti i drhtati, osvijestih se i naglo poletih u tako zvanu »zimsku sobu« Cojzove kuće. Ova se luknja doduše nazivlje sobom, ali zapravo nije ništa drugo, nego malena ledena jama, u kojoj se nalazi samo klupa i daska za spavanje sa malo morske trave i komušinja. A to, što je i neka stara, podrta peć unutra, ništa ne mijenja na stvari, jer posljednji komad drva vidjesmo prije dva sata dolje duboko ispod sedla, kad u prvom sumraku napustisemo šumu.

Kad sam se presukao i smirio, počeo sam tek u istinu zepsti i tresti se od zime. Brzo sam se dakle dao na kuhanje čaja, što mi je medjutim dosta sporo išlo od ruke, jer je najprije trebalo sledjeni snijeg rastaliti i pretvoriti u vodu, i tek onda ovu ugrijati za čaj. I tako tek nakon pola sata gutnulih malo toplog čaja, tresući se još sveudili od sve veće i veće studeni. Iza toga slijedilo je ribanje sa sitnim snijegom, što ga u sobi nadjoh. A kad ni ovo nije vodilo do željenog uspjeha, popih čašicu šljivovice i navukoh još jedan sviter omotavši si osim toga gornje tijelo još i gumjem, što mi ga je moj drug uzajmio. Za vrijeme ovog kuhanja čaja i umjetnog grijanja vjetar je na momente tako jako udarao o našu kuću, da nam je tri puta silom otvorio vrata, nanio u sobu svu silu nova snijega i naše svijeće utruuo. Nakon svega toga bijasmo prisiljeni da vrata podbočimo cepinima, braneći se tako od ponovnih, "ugodnih iznenadjenja.

Nešto iza 8 sati napustimo našu »udobnu« sobu i krenusmo malo u šetnju okolo kuće, jer je radi velikog sjaja mjesecine bilo posvema vidno. Lutajući okolo kuće, divili smo se svakomu vrhuncu, a ponajviše velikoj kamenitoi pasjoj glavi, koja se ondje nedaleko kuće nalazi. Grintavec nam se smješkao i pričini nam se kao da nas zove, neka ga što prije počastimo našim usponom. A sa Velike planine, gdje naši drugovi u toploj sobi počivahu, kao i sa Brane i Planjave dolazili su nam pod jedno mukli zvukovi groznoga vjetra, koji je našom kućom tresao, kao da je hoće s nama zajedno baciti čas-u dolinu Kokre, a čas opet dolje u dolinu Bistrice.

Uživajući kroz pola sata u čarobnoj tajanstvenosti lijepe, žute mjesecne noći te veličanstvenosti ogromnih vrhunaca, pokrivenih debelim, bijelim, blještavim snijegom, vratismo se u sobu, da si prije nego što ćemo na odmor načinimo još jedan čaj, koji nas je imao ponovno ugrijati.

Nakon čaja počeli smo priredjivati ležaje. Kao jastuk imala nam je služiti uprtnjača, ali kad je uzeh u ruke, opazih sa zaprepašćenjem, da je skoro posvema prazna, jer su već svi mekaniji predmeti bili na meni. Napunivši je dakle kruhom, cipelama, škatuljama i t. d., služila mi je ipak jastukom. I mogu reći, da nije bila ništa tvrdja od našega ležaja, pa se tako nije mogla tužiti glava na tijelo, a niti ovo na glavu, jer je oboje moralо jednako da stradava. Kad je već sve bilo gotovo, legosmo i za kratak časak, izmučeni prošlonocnim nespavanjem i teškim naporom, upravo sjajno usnusmo.

Poradi silne zime, bure i boli, koju sam osjetio od tvrdog ležaja u križima, iznenada se probudih, misleći, da je barem već 5 sati u jutro. A kad sam upalio džepnu električnu svjetiljku i pogledao na sat, neugodno bijah iznenadjen, jer se na žalost uvjerih, da je tek 11 sati. Moj drug, koji se uz mene inučio, bio je tim nalazom isto tako nemilo iznenadjen. Srdito utrunih svjetiljku te se bacih svom silom natrag na tvrdi jastuk i još tvrdji težaj. San nikako na oči. Bacah se čas lijevo, čas desno, čas gore, čas dolje. Misli počeše mi glavom letjeti kao da ih goni ona grozna, nesmiljena bura, što vani nemilice hara, te nam kuću iz temelja drma. Sve se trese, sve viče, sve puca, sve cvili, sve jauče, sve stenje, sve škripi, kao da je to posljednja noć, iza koje ima da dodje još samo onaj posljednji — tako zvani — sudnji dan. Neprestance slušah jasne ljudske glasove, sad kao da govore, sad opet kao da iz daljine traže pomoć. Silna bura nrovali cepinima poduprta vrata naše hladne sobe, noseći nam uz veliku zimu još i silu snijega. Bijah već u potpunoj živčanoj groznici. Slušah još neko vrijeme, tresući se od zime, dok ponovno ne razabrah ljudske glasove, koji me najednom tako uznemiriše, da skočih i poletjeh napolje, da potražim one bijednike, koji su možda gdjegod u debelom snijegu ili dolje u magli zastali, i ne mogu da stignu do skrovista. Bježah po zimi, buri i snijegu bez svijesti i misli, dok se konačno ne vratih, uvjerivši se, da je sve, što se sa mnom dogadja, tek posljedica rasplamsale mi mašte i živčane groznice. I opet legoh, ali san nikako na oči. Tek jedan sat iza polnoći!!! Bože, što će biti još do jutra?! U grozničavoj mašti počela je sada slijediti jedna nesuvisla misao zadrugom. Dojmovi posljednjih dana, satova i časova redjahu se u nekom čudnom redu jedni za drugima: Ljubljana, cipele, žedja, Mlinarica, dereze, cepin, palačinke, snijeg, kava, vjetar, Mary — kobase, divokoze, Štefica, samovar, žigice, čaj, Minka —. Slijeme, Silvestrovo, sviter, Velika planina, Francika pa Marička i hiljadu drugih nesuvislih misli, sve mi se neprestance vrtile glavom. Pogledam na sat: i opet samo dva sata. Bura još uvijek trese kućom sad s jedne strane, sad s druge. Na čas zaželim, da nas baci dolje u Kokersku ili Bistričku dolinu ili o kaki greben, samo da već jednom nestane ove teške, beskrajne, duge noći. Moj drug, koji leži uz mene, isto se tako nemirno baca. Katkad koju progovorismo, samo da se utješimo, dok konačno oko 5 sati napustisemo naše ležaje.

Kad smo ustali, zapalismo svjećice te u samovarima počesmo snijeg taliti, da priredimo vodu za čaj. Polagano se obukosmo, to jest na noge navukosmo cipele, jedino, što smo jučer sa sebe skinuli. Na cipele zatim pričvrstimo dereze, jer nam je dalji uspon prema vrhu po smrznutom snijegu i velikom ledu bio samo tako omogućen. I gle čuda! Vrijeme se poče odinicati.

U $\frac{1}{2}$ sati u jutro napustisemo naše »toplo i ugodno« gnijezdo te ostavivši ondje sve nepotrebne stvari, krenusmo na sam vrh Grintavca. Napredovanje nije bilo baš lako. Mjestimice bilo je snijega i preko dva metra, ali na sreću bio je svuda smrznut. Dignuvši se do prvog zavoja, gdje put skreće prema vrhu, puče nam pred očima prekrasan izgled ne samo na sve vrhunce Kamničkih planina nego i na cijelu skupinu Julijskih Alpa. Čudna neka tamno-zelena-modra boja prikazala nam je ovu prekrasnu sliku, koja nam se u onom času ukazala iznad nepreglednog mora magle tako veleravnom i nezaboravnom, da nam od ushićenja navriješe suze na oči. I doista vidjesmo prekrasnu zimsku sliku, obasjanu crveno-žutim sjajem ranog jutarnjeg sunca. I trud i muka i očajnost beskonačne teške noći bila nam je naplaćena! Svuda samo snijeg, debeli, smrznuti, zaledjeni snijeg, rasvijetljen žarkim rujenilom izlazećeg zimskog sunca. A sunce ne može biti ljepše negoli je ovo, što ga ovdje vidjesmo! Napredovasmo ne ču eći umora, veseleći se svemu i svačemu. Uživاسmo u suncu, snijegu, vrhovima, boji, zraku kao i u snježnicama (Schneehühner), jednim živim stvorenjima, koje ovdje u snježnim visinama nadjosmo, buneći ih i nehotice u njihovu božanstveno n, blaženom miru.

Bilo je već 10 sati, kad se približisemo samom vrhuncu, koji je na žalost bio zastrt gustom maglom, što ju je strašna, zimska bura gonila čas lijevo, čas desno, noseći nam tako neprestance u oči sitan snijeg. Doskora stigoh i na sam vrhunac,

odakle sav sretan dövikival svome dugu, koji me je mirno slijedio. Stoeći tako ondje na snijegu i ledu, najednom me silna bura prevali i gotovo se otkotrljah dolje pod Kočnu. Spasi me tek drvena piramida, koja se na vrhu nalazi. I tako se ni ovaj put još ne ostvari ono zlokobno proročanstvo ciganice Ruže, koja mi je jednom zgodom u Stahovici prorekla, što mi je sudbina namijenila: »Podnožje Kočne biti će ti grobom, a sama Kočna nadgrobnim spomenikom.«

Poradi silne studeni, koja je ovdje mogla biti kojih 30° Celzija ispod ništice, puče mi mala rana na usnicama, a sveže kapi tople krvи orosiše bijeli, netaknuti snijeg ... I sjetih se one prekrasne stare priče o Zlatorogu, kao i one o triglavskoj ruži.

Sada već skroz prozebao, iskopah iz debelog snijega štampilju i knjigu, te stavih u nju naša imena, metnuvši je nakon toga teškom mukom onamo, odakle je i izvadih. Još par časova i nepodnosiva nas zima prisili na povratak. Vratili smo se istim putem, kojim se i popesmo, neprestance uživajući u prekrasnom izgledu kao i sunčanoj toplini. Na Cojzovoj se kući, kamo se u 12 sati vratismo, okrijepimo toplim čajem, te se zatim odavle u 1 sat poslije podne naglo spustisimo na Kamničku kuću, gdje nas opskrbnice Francika pa Marička pune veselja dočekaše. U pola četiri bio je već i objed gotov, jer si nakon jednodnevнog posta naručih tek toplu kavu i tri palačinke.

U toploj, ugodnoj sobici doskora se razveselih. A kad se počelo mračiti, zamolih djevojke, da upale sveće na malenom božićnom drvcu, koje je ondje stajalo u kutu sobe ...

I sinu mi pred očima djetinje doba, kada sam uz božićno drvce pun veselja i sreće, pjevajući one naše lijepo božićne pjesme, uživao isto tako kao što i sad uživam u visokim snježnim vrhuncima i njihovom blaženom, tihom, božanstvenom miru.

II. Zimski uspon na Triglav.

Sl. Hitzthaler.

Zagreb.

Kako je ova zima siromašna oborinama, odlučismo nas petorica, da provedemo naše božićne blagdane negdje u Alpama. Za cilj odabrasmo Triglav. Otputovanmo na badnjak večernjim vlakom, u kojem se pridružiše još dvojica, put Ljubljane. Kod ž. p. Radovljice ugledasmo skoro nakon jednomjesečne magle prvi put sunce. Krasan bijaše pogled na Stol, Golicu i sklop Triglava, koji se kupao u jutarnjem suncu.

Tu nas ostaviše dvojica drugova, koji se, prepavši se snijega na Triglavu i neopskrbljenih koliba, odlučiše za uspon na Stol. Oko 10.30 h stigosmo u Bohinjsku Bistricu, gdje se u hotelu »Triglav« raspitasmo, da li je tko prije nas otišao na Triglav i na koji način možemo dobiti ključeve od kuća. Vlasnik hotela primio nas je vrlo susretljivo i rekao nam, da se tik pred nama jedno društvo Talijana odvezlo u Srednju Vas, da s opskrbnikom Aleksandrcve kuće nastavi dalje put na Triglav. Veseli, da ćemo naći otvorenu kuću, uprtisimo naše torbe i krenusmo zaledjenom cestom prema Srednjoj Vasi, ali ju kod prvog zavoja napustimo, te krenemo prijekim putem preko vrha Rudnice. No kako je na žalost taj put slabo ili uopće nikako markiran, to ga nakon kratkog vremena izgubisemo, pa kad dodjosmo na vrh, opazisemo, da smo bliže Staroj Fužini nego Srednjoj Vasi.

Na vrhu bili smo upravo zapanjeni s prizora, koji ugledasmo. Čitav se lanac visokih planina počevši od Rjovine i Triglava, Kanjavca, Krna pa sve do Črne prsti i Ratitovca blijeskao u najlepšem svom zimskom ruhu na podnevnom suncu. Podne je zvonilo sa crkve na Bohinjskom jezeru, Fužini i Studoru, kad pobacasmo naš teški prtljac, legosmo na travu, da se nakon dugog vremena naužijemo sunca.

Nakon odmora od jednog sata krenusmo nizbrdice prema Staroj Fužini, kamo stigosmo za pol sata, da odmah dalje nastavimo naš put preko Mostnice i Hudičeva mosta do Voja, našega današnjeg cilja. Prolazeći kotlinom uz zaledjene potoke začudisimo se vrlo, kad opazismo množinu jaglaca u cvatu, modrih encijana, cvatuće erike, kao i nekoliko lijepih primjeraka rascvaloga kukurijeka. Već u sumrak stigosmo do Voja, lijepe, velike visokogorske livade, posute mnogim pastirskim kućicama, od kojih su neke lijepo uredjene i providjene dvostrukim prozorima i zemljanim pećima. U takovoj jednoj nadjosmo i pastira, koji je još uvijek pasao svojih dvadesetak koza i odlučisimo kod njega prespavati. Rano u jutro, tek što je sunce pozlatilo tubastu glavu Tosca, oprostisemo se s našim pastirom i krenusmo strmo uzbrdo uz zaledjenu gorskiju brzicu do Vrtače, gdje se dijeli put. Lijevi kreće jarugom ispod Tosca i izlazi na samo Velopolje, odakle se mora još uspinjati do Vodnikove kuće, a drugi desni, uspinje se u strmim zavojima pod Trstjem i Slemenom, gdje se spaja s putem, koji dolazi sa Konjšćice, odnosno Uskovnice i spušta se prilično strmo na Vodnikovu kuću. Ovim potonjim krenusmo i mi, jer leži na sunčanoj strani.

Kad stigosmo na Vodnikvu kuću, vidjesmo po tragovima, da je više ljudi prespavalo u njoj prijašnju noć. Odmorivši se pred kućom na suncu, objedovali smo i zatim krenuli po strmom pobočju ispod Vernara, gdje je mjestimice bilo prilično teško proći, jer su klinovi i žice, koji su na više mjesta postavljeni, bili potpuno u snijegu, prema sedlu Krme, gdje nas dočeka prvi ledeni vjetar sa Kredarice. Ovdje opazismo, kako po vrhovima bura tjeraše snijeg tako jako, da nam je na časove bio posve zastrt pogled na Aleksandrovu kuću i Kredaricu. Lijep je bio pogled na Mišeljski vrh, za koji je upravo sunce zapadalo, kako mu na vrhu leprše zastavice raspršenog snijega, što ih Slovenci nazivaju »prapori«.

Od sedla Krme pošli smo uz snježne strme sipine prema Aleksandrovoj kući. Prilično visoko odvojiše se od nas drugovi Šp. i Iv. i krenuše po mojem mišljenju previše lijevo, dok nas trojica nastavismo uspon uvijek ravno u smjeru Aleksandrove kuće. Sto smo se više uspinjali, to je snijeg postajao sve tvrdji, tako da smo morali doskora cepinom sjeći stube. Drug, koji je prvi sjekao, odveo nas je za razliku od Iv. i Šp. previše desno, tako da smo se doskora našli kojih 50 metara pod visokom strmom stijenom. Prelaz preko pukotine izmedju snijega i stijene pričinilo mi se previše opasnim, s tim više, što je već nastala potpuna tmina, a osim toga se na najtežem mjestu slomio cepin našega druga, koji je sjekao stepenice. Zatim odlučih uspeti se po stijeni na greben, koji leži uporedo s Aleksandrovom kućom.

Budući da je vjetar postajao sve jači, izvukosmo već promrzlim prstima uže, navezasmo se na nj, i pošto smo ga dobro osigurali cepinima zabodenima u snijeg, počeh se uspinjati. Zaledjena stijena, silni vjetar i pomanjkanje dobrih hvatova otešalo mi je samo uspinjanje, tako da sam za taj greben trebao više od jednog sata, dok sam se na nj uspeo. Pri traženju hvatova istragaše mi se na vršcima prstiju rukavice i tako dodjoh potpuno smrznutim rukama na greben, pri čemu sam još morao proći kroz na svu sreću ne visoku snježnu strehu, po kojoj se ofkotrljah nekoliko metara nizbrdice do kamenja, koje je virilo iz snijega, gdje sam se osigurao i povukao drugove na užetu za sobom. Veseli, što uopće dodjosmo na taj greben, nastavili smo umatoč silnoj buri, koja se je strmo rušila s Malog Triglava i sedla pod Kredaricom, grebenom u smjeru prema Aleksandrovu kući, gdje smo najđeno opazili izmedju silne snježne prašine svjetlo električne lampice, kojom su nam drugovi, koji stigoše nešto prije nas u kuću, davali signale.

Na tom kratkom putu, koji je bio najteži, jedva moguće tri stotine koraka, oborila nas silna bura možda dvadeset puta na zemlju, gdje smo se jedva rukama, nogama i cepinom zadržali, da nas ne odnesе preko strmih snježišta prema Velopolju. Tik pred samom kućom srušila je mene bura, da sam pao potrbuške preko jednog kamena i izgubio na čas svijest. Vidio sam samo, kako je isti udarac vjetra bacio jednoga od drugova u stijenu same Aleksandrove kuće. Uto se je našao kraj

nas drug Šp. i rekao nam, da je kuća potpuno zatvorena i da nam ne preostaje drugo nego poći u malu kućicu, u kojoj ljeti stanuje koza. Popesmo se kroz mala vrata na tavan te kućice, gdje nas je drug Iv. dočekao prvim čajem, koji nam je upravo dobro došao.

Stisnuli smo se na tom tavanu, na kojem je jedva bilo moguće sjediti, tako je nizak, i divili smo se jedan drugome. Nismo znali, što bi prije počeli. Sve je na nama bilo zaledjeno. Unatoč tome, što smo zatvorili i cepinama poduprli vrata, vjetar nam je unutra nanosio silu snijega, zato se ja stadoh ogledavati, ne bi li se dalo koje bolje skloniše otkriti. U jednom kutu našli smo razvaljenu stijenu, kroz koju me, pošto sam imao ranjene ruke, spustiše ostali u neke vrsti hodnik, gdje nadjoh vrata, koja sam teškom mukom otvorio, i došao u malu sobicu, koja je u poređenju s onim tavanom imala upravo ugodniju temperaturu, makar je bila uvijek ispod ledišta. Unutra sam našao nekoliko stolova, drveno ležište, na žalost razvaljenu željeznu peć i dva otrcana gunja, na kojima su prije spavale kokoši. Ali su nam zato ipak dobro došli.

Nakon prave seobe naroda etablirali smo se u toj sobici, obukli na sebe sve, što smo imali, zamotali se u gunjeve i pokušali na tvrdim daskama zaspati. Nakon kratkog vremena od silne zime probudio se je prvi drug Iv. i počeo plesati po sobi, da mu se za kratko vrijeme pridruži drugi, treći i četvrti. Samo ja ostadoh do jutra pod svim gunjevima, jer je svaki od drugova ustavši bacio svoj gunj na mene.

Čim je sunce izašlo, izmiljio sam prvi iz naše »tople« sobe na ravan pred Aleksandrovu kuću, da se divim krasnomet vidiku.

Svi vrhovi prema Bohinju isticahu se na potpuno vedrom i čistom obzorju obasjani suncem. Kanjavec, Mišelj, Lepa Špica, Vogel, Črna Prst, Krn, Bogatin pomoliše svoje vrhove, a daleko iza njih osovio se šiljasti Kranjski Snježnik, u velikoj daljini u divnim hrvatskim nizinama zagledao sam pitoml naše Medvednicu i Plješivicu, dok su doline bile pokrivenе gustom maglom. Ledeni vjetar i ako ne tako jak kao jučer otjerao me brzo natrag na tavan, gdje mi drugovi sjedinjenim silama privezaše dereze i svi izadjosmo drhtureći od studeni na sunce. Predložih, da pokušamo uspon makar samo na Mali Triglav, što su svi odlučno odbili, ali mi zato iste večeri u Mojstrani rekoše, da nisu radi moje ranjene ruke htjeli ići!

Nakon kratkog dogovora krenuli smo zeledjenim sipinama natrag na Krmu, gdje je sunce tako pripeklo, da domala svukosmo kapute. Ugledasmo krasne vrhove, koji se protežu duž cijele Krme. Prvi se osovio Veliki Draški vrh, koji malo sliči Triglavu sa sjeverne strane, Mali Dražki vrh, Lipanski vrh, s druge strane Vernar, Kredarica, Rjovina, a u pozadini čitavi lanac Karavankā i sinjih snježnika Savinjskih Alpa. Sa sedla Krme spustili smo se strmim snježištima put gornje Krme upotrebljavajući svaki i najmanji spust za sanjanje. U gornjoj Krmu posjedasmo pred pastirskom kućom na suncu, gdje smo uzeli naš zajutrek, a nakon kratkog počinka krenusmo još uvijek po snijegu prema Mojstrani. Kod lovačke kuće u Krmu prestao je snijeg, a na njegovo mjesto dodje krasno ledeno inje, koje se je poput školjkica prihvatiло za svaki list. Tamo nadjosmo neke lovce, koji se sa svojim pljenom, krasnim dvjema divokozama, vraćaju na Bled.

Preko Zasipke planine došli smo brzo do seljaka Kosmača i dalje do početka druge velike Triglavске doline Kota, gdje ugledasmo silne vrhove, trabante Triglava, Begunjski vrh, Cmir, Vrbanovu špicu, dok se sam Triglav ne vidi sa toga mjesta. Kasno u večer došli smo u Mojstranu i potražili utočište u prijatnoj gostionici Šmercovoj, gdje su nas vrlo lijepo primili, ugrijali nam sobe i gdje smo brzo uz vareno vino zaboravili naše trodnevno zimovanje.

Drugo jutro bacasmo uzalud naše poglede prema silnim gorostasima, koje je jugovina, što je te noći došla, potpuno zavila u guste magle.

Četvrtog dana na večer stigosmo u Zagreb.

Naše slike.

1. Triglav iznad Velopolja. Slika je snimljena nešto iznad Vodnikove kuće u blizini, gdje se spaja put sa Uskovnice i Voja pod zapadnom stranom Tosca. Osobito se ističe razmjerno malo snijega u ovo godišnje doba. Desno pod Malim Triglavom se dobro vidi Aleksandrova kuća. Desno dolje Krma sedlo i nad njim Kredarica.

2. Krma sedlo. Veliki i Mali Draški vrh. Ova slika prikazuje nam Veliki (2243 m) i Mali (2231 m) Draški vrh. Impozantna stijena, koja se strmo ruši u dolinu Krme, nalikuje pomalo na Triglav, gledan od Aljaževa doma u Vratima. U pozadini vidi se cio lanac Karavanka i Savinjskih Alpa.

H. S.

Društvene vijesti.

Vijesti iz naših podružnica. — Podružnica »Svilaja« u Sinju u Dalmaciji držala je 1. III. o. g. svoju 2. redovitu glavnu skupštinu, na kojoj je izabran ovaj odbor: predsjednik Marko Marić, kot. sudija; tajnik Danijel Milošević, sudski činovnik; odbornici: Bradić Dušan, Drenčić Artur i Petar Trek, a blagajnik Bradić Šimun. U nadzorni su odbor izabrani: Darek Vicko, Perković Petar i Jurić Stijepo. Podružnica je u prošloj godini imala 30 članova, a priredila je medju ostalima zajednički izlet u srpnju na izvor rijeke Cetine na podnožju Dinare, gdje su članovi crvenom bojom označili puteve prema bosanskoj granici i na ulazu u špilju obilježili pravac hodnika i duljinu. Ove godine namjerava podružnica nastaviti rad oko podizanja planinarstva u području Dinare i u tu će svrhu stupiti u vezu s novo osnovanim planinarskim društvom »Dinara« u Splitu, koje nastavlja djelovanje predratnoga plan. društva »Ljuburnija« u Zadru.

Podružnica »Japetić« u Samoboru držala je 22. veljače o. g. svoju drugu redovitu godišnju skupštinu u trgovinoj vijećnici. U prošloj je godini podružnica označila više planinarskih puteva u samoborskim gorama, koje u novije vrijeme naši planinari vrlo rado posjećuju, te je medju ostalima otvorila i označila novi vrlo zanimljivi put na šiljasti Oštre. Taj se put odvaja sa ceste u Rudarskoj Dragi (izmedju 3. i 4. kilometra) i uspinje prema Gregorić-brdu i odanle na vrh Oštrea. Taj novi put podružnica je prozvala Pasarićevim putom u znak priznanja planinarskog rada društvenog potpredsjednika g. Josipa Pasicica.

Podružnica »Japetić« imala je u prošloj godini 97 članova, što je svakako lijep pojav i ujedno dokaz, da se smisao za planinarstvo sve više širi u Samoboru i njegovoj okolici.

Na poticaj radine samoborske podružnice odlučila je prometna uprava vicinalne željeznice Zagreb—Samobor uvesti od 1. svibnja o. g. pokusa radi jutarnji planinarski vlak na nedjelje i blag-

dane. Vlak polazi iz Zagreba u 6.10 u jutro, a stajat će samo na nekim većim postojama, pa će vožnja do Samobora trajati samo 1 s. 11 ē. Time će se udovoljiti davnoj želji zagrebačkih planinara, koji će ljeti ranije stizati u Samobor, da mogu cijeli dan boraviti u tamošnjim milovidnim planinama i romantičnim dolinama.

Podružnica »Visočica« u Gospicu izvela je koncem prošle godine neke predradnje za gradnju planinarske kuće na Visočici u južnom Velebitu, pa namjerava sada na izmaku proljeća pristupiti gradnji. Taj hvale vrijedni pothvat radine podružnice u Gospicu od velike je važnosti za razvoj našega planinarstva na južnom Velebitu, gdje poslije rata nema nikakvih skloništa do primitivnih pastirskih stanova, jer su lugarske i rudarske kolibe, što su prije rata na dalmatinskoj strani postojale, za prevrata porušene. Stoga treba da hrvatski planinari bratski priteknu u pomoć podružnici u Gospicu, da može kraju privesti svoju namisao. Danas takova gradnja iziskuje mnogo novčanih sredstava. Bilo bi dobro, da se na svim planinarskim sastancima i izletima sabiru primosi za tu gradnju i da se sabrane svote odmah šalju upravi podružnice u Gospic. Pri tom bi se valjalo obratiti i na imućne neplaninare, da podupru taj kulturni pothvat, kako se to čini i u susjednoj Sloveniji, gdje se takove gradnje izvode uz izdašnu pomoć novčanih zavoda, gradskih i seoskih općina, kao i imućnih privatnika.

Da namakne dio novčanih sredstava, podružnica je izdala u spomen 1000 godišnjice hrvatske države seriju od 21 komada različnih fotografiskih snimaka (razglednica) sa Velebita, Plješvice (ličke) i Male Kapele, koje je stavila u promet i razaslala diljem Hrvatske. Pozivaju se oni, koji su te razglednice na prodaju dobili, da ih što prije raspačaju i ubrani novac odmah pošalju podružnici, jer joj je prijeko potreban za gradnju.

Ista je podružnica preko gradjevne sekcije ličke željeznice u Gračacu upravila molbu na ministarstvo saobraćaja, da joj u Velebitu na pruzi

FOTO: S. HITZTALE.

SEDLO KRME. VELIKI I MALI DRAŠKI VRH.

Gračac—Knin pokloni jednu inžinersku zgradu, koja će se poslije otvorenja ličke željeznice rušiti. Ta bi zgrada služila kao sklonište za planinarske izlete u južnom Velebitu, koji će biti lakše pristupan planinarima poslije otvorenja ličke pruge Gračac—Knin. Podružnica je 25. siječnja o. g. držala svoju 10. glavnu godišnju skupštinu, u kojoj je izabran ovaj odbor: predsjednik Ivan Gojtan, odvjetnik, potpredsjednik Stjepan Susić, sudski vijećnik, tajnik Jurica Došen, bank. činovnik, blagajnik Milan Narančić, bank. činovnik, ekonom Stjepan Pavlin, inžinir, a u nadzorni odbor: Vjekoslav Bravar, sudac, Nikola Pavičić, um. sudski nadoficijal i Jovan Pejnović, gostoničar.

Društveni sastanci i predavanja o planinarstvu. Društveni su sastanci vrlo podesno sredstvo za međusobno upoznavanje i zbližavanje društvenih članova, za njegovanje drugarskog duha i podržavanje tako potrebnog dodira između članova i društvenog odbora. Potreba takovih sijela davno se osjećala u planinarskom društvu, pa se prije 15 godina i pokušalo, da se u ljetno doba drže svakog četvrtka u glavnom radi dogovora o zajedničkim izletima. Na taj se pokus tada izjavio poradi slabog odziva članova. Kad se poslije rata, a napose nakon uspjele planinarske izložbe g. 1922., naše društvo stalo bujnije razvijati, te je broj članova u samoj središnjici porastao na više tisuća, javila se s više strana želja, da se nastave počućna predavanja o planinarstvu, kakva su se držala na planinarskoj izložbi i da se svakog tjedna priređuju redoviti sastanci članova. Ta se misao u prvi mah nije mogla provesti, jer u središtu grada nema prikladnih prostorija. Najprije su održana dva predavanja s projekcijama u tjesnim sobama dviju restauracija u središtu grada, a nato je uprava Trgovačkog doma gostoljubivo ustupila društvu privremeno u istu svrhu svoju udobnu društvenu dvoranu za prigodna planinarska predavanja. Tako se je mogao u g. 1923. i u početku g. 1924. držati niz predavanja s projekcijama, koja su bila vazda dobro posjećena. Predavanja su držali gg. dr. Josip Poljak, Vid Balenović, dr. R. Horvat, Branimir Gušić. U proljeću prošle godine uskraćena je dalja uporaba rečene dvorane u svrhe planinarskog društva, koje se moralо ogledati za novim prostorijama. Tu se jasno pokazalo, kakvu muku muče naša kulturna društva, kad traže prikladne prostorije za društvene svrhe, pa kako bi nam u Zagrebu bio prijeko potreban jedan oveći narodni dom, (kao na pr. u Ljubljani), pod čijim bi se krovom mogla okupiti ako ne sva, a ono oveći broj hrvatskih kulturnih udruženja. Planinare je tada gostoljubivo primio g. Neumann, vlasnik »Kasina« (Gradjanska strešljana) u Tu-

škancu, ustupivši im za društvene sastanke u ljetno doba posebne prostorije u vrtu, a za kišnoga i hladnoga vremena svoju kavanu. Tu se počeli držati četvrtkom redoviti društveni sastanci, koji su odmah u početku bili dobro posjećivani. Na njima se obično provodio ovaj raspored: najprije su predstavnici upravnog odbora izvješčivali o aktuelnim društvenim stvarima, osnovama i pothvatima, da se članovi upoznaju sa radom i životom svoga društva. Na to se nadovezala izvješća o izvedenim izletima prošle nedjelje ili blagdana, a iza toga se držali dogоворi za nove zajedničke izlete budućega tjedna. Pri tom bi iškusni planinari davali upute o smjeru i trajanju puta, o planinarskoj opremi i opskrbi za dotični izlet. Iza toga bi došla na red poučna predavanja o planinarstvu ili bi pojedini planinarski pisci čitali opise svojih uspona na visoke planine. Tomu se katkada dodalo izigravanje stvarne društvene tombole, koje je čist prihod namijenjen društvenim investicijama, u središnjici sada redovno skoroj nadogradnji planinarske kuće na Sljemenu. Zabavnim se dijelom završuje redoviti društveni sastanak. Pokušalo se, da se složi planinarski pjevački zbor, koji bi skladnom piesmom katkada zasladio društvene sastanke i izlete, ali pokus nije zasad uspio, jer se nisu mogle naći prikladne prostorije za vježbe u pjevanju. Prostorije u »Kasinu« imale su jednu manu: u njima se nisu mogle uz predavanja izvoditi projekcije planinarskih slika. Dojam je predavanja i trajniji i dublji, ako se riječi opisa osvjetljuju uspjelim fotografskim snimcima. Takva se predavanja mogu sada držati u novim prostorijama, u dvorišnoj dvorani gostionice g. Hrećina u Boškovićevoj ulici br. 17., gdje se od početka ove godine članovi središnjice svakog četvrtka okupljaju na društvena sijela. Dosad su s lijepim uspjehom držali poučna i zanimljiva predavanja o planinarstvu ovi članovi: Milan Hlava, Vjekoslav Cvetišić, dr. Filip Jurčić, Slavko Hitzthaler, dr. Z. Prebeg, Josip Pasarić, I. Bondy. Iškusni planinar g. M. Hlava čitao je svoj slikovit i počanki prikaz uspona na vrhunce Savinjskih planina, te je napose živim opisom teškog plaćenja na rastrganj vrh Kočne sa sjeverne strane pobudio jak dojam među slušaocima. Jednako iscrpiv bio je njegov drugi pismeni izvještaj o usponu na Razor u skupini Škrlatice, koja u novije vrijeme sve više privlači naše smione mlade planinare. U tim predavanjima ima dosta dobrih savjeta i praktičnih uputa za planinarske pregaoce. Osim toga isti je planinär na sastancima naustice izvješćivao o mnogim izletima na niže slovenske planine, kao na pr. na Raduhu, Mozirske planine, Uršu i Pecu u su-

sjednoj Štajerskoj, pa ako je potonje planine u prošloj godini obašao priličan broj naših planinara, ima se to u prvom redu zahvaliti njegovim informativnim izvještajima. U siječnju ove godine držao je spomenuti planinar vrlo zanimljivo predavanje o svom zimskom usponu na Grintavec u Savinjskim ili Kamničkim planinama, koje donosimo u ovom broju našega časopisa.

Gosp. V. Cvetišić, koji već oko 20 godina živo sudjeluje u planinarskoj propagandi kao praktični planinar, pisac i fotograf, držao je na društvenim sastancima niz poučnih predavanja o aktuelnim planinarskim pitanjima za izlete na visoke planine (Triglav i Kamniške Alpe), o planinarenju na Velebitu, o opremi i penjanju po strmim pećinama, o zimskim izletima i dr. Vrlo je zanimljivo bilo njegovo predavanje s projekcijama o Velikoj Paklenici u južnom Velebitu, o tom najvećem i najimpozantnijem klancu u velebitskom kršu. Iza kratkog uvoda o geološkom postanku te vanredno zanimljive gorske provalije predavač je u nizu od 16 sjajnih i posve vjernih vlastitih fotografskih snimaka prikazao planinarski put kroz taj klanac od mora do visoravn Dolaca, a svaku je sliku popratio kratkim tumačem. Svi su snimci vrlo uspjeli i u tančine izraziti, ali najdublji su dojam pobudile slike iz Paklenice: ušće klanca, tjesnac, prodor kroz pećine, prirodne stepenice, galerije, koje se odlikuju oštrim konturama i do sitnica preciznom izvedbom. Iz ovih se snimaka razbira, da g. Cvetišić umije vješto odabirati motive i da mu je snimanje vrlo dotjerano. Predavanje je izazvalo živo odobravanje.

Poznavanje elemenata higijene igra u planinarstvu vrlo važnu ulogu, osobito u današnje vrijeme, kada je val zanosa za visoke planine zahvatio i šire krugove. Ima ih mnogo zvanih, a malo odabranih, t. j. takovih, koji ne samo dobro poznaju, nego dosljedno i vrše elementarna pravila higijene. Nema sumnje, da i u tome leži uzrok čestim neuspjesima, pa i nesrećama na planinama. Stoga je prijeko potrebno, da se na društvenim sastancima što češće povede riječ o higijeni u planinarstvu. Tu zadaču vrši na društvenim sastancima vrlo vješto i odlično g. dr. Flip Jurčić, liječnik, koji je od svojih dačkih dana ostao vjeran alpinizmu te svoje opsežno stručno znanje spaja s bogatim planinarskim iskustvom. Dosad je na poziv i molbu odpora i članova držao niz vrlo instruktivnih predavanja, kao o djelovanju srca i disanju kod uspona, o gorskoj bolesti, o prvoj pomoći, kad tko postrada na planinama i dr. Na tim je sastancima s velikom pažnjom salušano njegovo predavanje o higijeni u planinarstvu, koje donosimo u sljedećem broju našega časopisa, dok smo prvo

njegovo predavanje o radiju u planinarstvu priopćili u prošlom broju.

O zimskim usponima na visoke Alpe izvješćivali su na sastancima osim g. Hlave još dva društvena člana. Odbornik g. S. Hitzthaler potanko je opisao uspon na Triglav, što ga je sa četiri druga o minulom Božiću usprkos silnoj buri i mećavi izveo iz Bohinja preko Velopolja do Aleksandrove kuće pod vrhom Triglava. Zanimljivo njegevo predavanje donosimo u ovom broju našega glasila. Na sastancima je predavač svoj vjerni opis osvjetljivao s nekoliko zimskih slika sa Triglava, što ih je na tom usponu snimio. Gosp. A. Bondy prikazao je u stvarnom i vrlo poučnom predavanju zimski uspon na Triglav s istočne strane, i to uz najdulju dolinu Krmu, a pri tom je kao iskusni planinar zgodno upućivao članove u tehniku zimskog plaminarenja i upozorivao na teškoće i opasnosti, koje im prijete na visokim Alpama u zimsko doba.

Ne manje zanimljivo bilo je prigodno predavanje o Grossglockneru (Velikom Zvonu) i Visokim Turama. Član g. dr. V. pl. Simić donio je na sastanak zbirku povećanih fotografskih slika iz područja spomenutih alpinskih gorostasa, a odbornik g. dr. Z. Prebeg je s pomoću tih sjajnih reprodukcija, koje su pobudile sveopće zanimanje, slikovito i potanko prikazao svoj uspon na Grossglockner (u g. 1922.) i ocrtao nekoliko nesretnih slučajeva, što su se te godine desili u okolini Grossglocknera.

Na koncu valja spomenuti još jedno predavanje, koje se ticalo naših znamenitih Bijelih Stijena u Velikoj Kapeli. Gosp. S. Hitzthaler pokazivao je oveči niz svojih dijapositiva, što ih je izradio po svojim vrlo uspijelim fotografskim snimcima na tim našim dolomitima, a potpredsjednik J. Pasarić popratio je sjajne i vanredno izrazite snimke najkarakterističnijih partija sa toga planinskoga čudovišta kratkim uvodom i objasnio pojedine značajne pojave i detalje.

Pokazalo se, da predavanja s projekcijama buduju najviše zanimanja medju članovima. Stoga će se s njima nastaviti u središnjici, a uza to će se pokušati, da se takova predavanja prirede i u sjedištima podružnica, naročito u onima, gdje ima prostrana dvorana s električnom rasvjetom ili kinematograf. Takova je predstava bila 17. ožujka o. g. u Bjelovaru kod tamošnje podružnice Bilogora te je polučila vrlo povoljan materijalni i moralni uspjeh.

P—ć.

Predavanje o planinarstvu u Bjelovaru. Na poziv planinarske podružnice »Bilogora« u Bjelovar priredili su izaslanici središnjice HPD gg. V. Cvetišić, Sl. Hitzthaler, J. Pasarić i dr. I. Poljak

17. ožujka o. g. dva predavanja o planinarstvu u dvorani tamošnjega Hrv. Sokola. Prvo je predavanje (od 4.30 do 6 sati poslije podne) bilo namijenjeno omladini realne gimnazije i pučkih škola, a drugo (od 6.30 do 8.30 na večer) bilo je odredjeno za članove planinarskog društva i ostalo građanstvo. Na prvom je predavanju g. dr. J. Poljak popularno naučnim načinom razlagao karakteristične pojave i najznačajnije oblike hrvatskoga krša s pomoću velikog broja sjajnih fotografskih slika, što ih je sam predavač snimio na svojim naučnim i planinarskim izletima na Velebitu, Senjskom Bilu i na Bijelim Stjenama u Velikoj Kapeli. Pred očima omladine, koja je dupkom napuniло prostoru sokolanu (oko 700 na broj!), redale se slike za slikom, sve jedna lijepa, sjajna i zanimljivija od druge. Za većinu njih, koji su vikli gledati prostrane ravnine i niske humke naše Podravine, bijahu nešto novo i neočekivano oni osebujni prizori i bizarni oblicci sa krških goleti. Napose su pobudjivali veliko zanimanje i na mahove izazvali poklike iznenadjenja oni vitki kameni tornjići, viske piramide, šiljati obelisci i duboki žlebovi na Bijelim Stjenama i na velebitskom kršu s primorske strane. Vanredno su se dojmile i sjajne slike iz impozantnog klanca Velike Paklenice. Prema tim osebujnim krškim pojavama stoje u očitom kontrastu guste šume, zelene doline i bujni pašnjaci sa kopnene (ličke) strane Velebita. U nizu tih pitomih prizora osobitim se čarom odlikuje ubavi prirodnji perivoj Crnog i Jovanovića Pađeža, što se stere između Štirovače i Šatorine na sjevernom Velebitu. I te su slike, dakako, uvelike zanimale omladinu, kojoj je tako pružena zorna pučka o gordom Velebitu i o svim znatnijim osebinama našega krša.

Iza toga je potpredsjednik J. Pasarić prikazao niz slika sa Triglava i Kamničkih planina, razloživši u kratkom uvodu razliku između visokih Alpa i naših pitomih planina. Pri tom je s pomoću 20 slika opisao uspon na vrh Triglava kroz dolinu Vrata i silaz preko romantične doline Sedmerih jezera k izvoru Savice i na Bohinjsko jezero. Nato je u 12 slika predočio najznačajnije vrhove (Grintavec, Kočnu, Skutu, Planjavu, Ojštricu) i uspone sa Kamničkih ili Savinjskih planinah, koje obiluju strmim vrhuncima sa snježnicima i visokim vodopadima, a okružene su vijencem romantičnih dolina (kao na pr. čuvena Logarska dolina). Sjajni i izraziti dijapositivi g. Milana Šenka, koji ih je za to predavanje društvu ustupio, pobudili su živo zanimanje među gledaocima.

Nakon kratkog odmora slijedilo je drugo predavanje, na kojem se usprkos jakoj buri skupio

priličan broj planinara i prijatelja prirode. Na njem je uz urednika g. dra. J. Poljaka i potpredsjednika J. Pasarića nastupio kao predavač iškusni planinar g. V. Cvetišić, koji je svojim sjajnim snimcima iz velebitske Velike Paklenice pobudio dubok dojam među gledaocima, koji su mu na koncu živo odobravali. Gosp. dr. J. Poljak na ovom je predavanju proširio svoje razlaganje i prikazao u velikom broju prekrasnih novih slika zamamne čare i prirodne ljepote Velebita, Bijelih Stijena i drugih planina Gorskoga Kotara. Njegovo zanimljivo i vrlo poučno predavanje trajalo je nešto dulje od jednog sata uz živu pozornost gledalaca, koji su predavaču na završetku živahno odobravali. Predavanje se završilo pokazivanjem dijapositiva sa Triglava. Agilna podružnica u Bjelovaru polučila je ovom priredbom lijep moralni uspjeh; razbudio se interes za planinarstvo među omladinom i u znatnom dijelu građanstva. Tomu bi moralnom uspjehu uz toliki odziv odgovarao i materijalni, da je podružnica dobila rasvjetu uz jeftiniju odštetu od tamošnjeg kina.

Izlet Hrvatskog planinarskog društva Podružnice »Runolist na »Veliki Pliš« (1142 m). Danom 6. srpnja 1924. poduzelo je HPD podružnica »Runolist« u Lokvama, prigodom 2-godišnjice osnutka planinarstva u onom kraju, izlet na »Veliki Pliš« (1142 m. n. m.) nad Skrbutnjakom, koji je nadasve lijepo uspio.

Izletu se odazvalo više planinara iz Lokava i sa Sušaka, podijeliv se u dvije partie tako, da je I. krenula iz Sušaka 5. VII. u 10 sati na večer Lujinskom cestom preko Orehovice-Čavle, Grobničkog polja i Kamenjaka na Skrbutnjak (2.30 u jutro), dok II. p. istoga dana u 11 sati n. v. iz sjedišta preko Mrzle Vodice i Jelenja takodjer do rečene ishodišne točke i sastala se otprilike u isto vrijeme.

6. VII. u 3.15 u jutro slijedio je uspon uz podnožje Malog Pliša (902 m.) preko Podpliša (959–886), kršnim, u oštrim crtama vijugavim rebrom na najvišu točku »Velikog Pliša« (1142), koju do stigoše izletnici prije izlaza sunca (4.15 s.) isčekujući sa velikim interesom njegov izlaz, koji je imao doskora uslijediti.

Jutro bila je krasno i bistro, laki veo zaostalih noćnih sjenja iščezavao je pomašno pod utjecajem jutarnjeg ruja, koji se u sve većoj mjeri počeo da prelijeva preko istočnog horizonta.

U 4.30 pojavi se iza obale »Glavice« (1160) blistava sunčana ploha, izliv svoje zlatne zrake isprva na udaljenije planine kao Učku (1396) u Istri, sklop Obruča sa Obručem (1377), Fratrovcem (1106) i Suhim Vrhom (1350), masiv gordog

Snježnika (1506) i Risnjaka (1528), koji su iz šumskog rašča iskočili poput dvaju diva, a kasnije i na ostali divni planinski kraj.

Istok obrubio se planinama Velike Kapele, na koju se nadovezivale primorske kršne gore, dok je na jugu, kao da grli čitavi taj planinski svijet, razegnuo svoju gigantsku pojavu ponosan Velebit, bdući nad nizom otočja i Kvarnerom, unutar kojeg se raskrilo poput sedefnog plašta plavo more, davajući slici neiskazanu draž.

Izlaz sunca promatrali su izletnici s velikim oduševljenjem, nazdravljajući prvoi zori planinarstva, koja je niknula u krilu njihovog kraja, uz pjev prigodnih planinarskih pjesama te pratnju instrumenata. Oduševljenje raslo je svakim časom, te doseglo svoj vrhunac igranjem kola na malom planinskom platou vrha.

Planinari proboravili su puna 4 sata na planinskom visu te su se istom u 8.20 spustili niz istočnu stranu Pliša, bujnim planinskim cvijećem posutim stranama, na kršni puteljak, koji ih je doskora

izveo na Lujzijansku cestu iznad Skrbutnjaka, te dalje uz pjevanje i pratnju raznih koračnica, preko Jelenja i Mrzle Vodice u sjedište (1.30 p. p.).

Istoga dana poslije podne obdržan je sastanak članova u društvenoj poslovniči, kojima je predsjednik M. Malnar pročitao historijat podružnice, razloživ im ujedno značenje i svrhu današnjeg dana, dok je nakon toga imala zasjedanje II. od-borska sjednica, na kojoj su pretresana važna planinarska pitanja, koja bi se imala u najskorijoj budućnosti ostvariti.

Spomenuti izlet na Veliki Pliš ostat će izletnicima u neizbrisivoj uspomeni, ne samo stoga, što su imali neiskazano bistar vidik, već i sa svojih posebnih utisaka na čitavom putu, a pogotovo s onih za zamarnog izlaza sunca, koje je takodjer htjelo, da u neokaljanom i čistom ruhu pozdravi prvu zoru planinarstva u našim gorama, koja će, nadajmo se, blistati što dulje, u sve to većoj mjeri nad našim divnim vrletima.

M. Malnar.

Planinarske vijesti.

Glavna skupština. Dne 24. januara o. g. održala podružnica sarajevskog »Kosmosa« u Jajcu svoju I. redovnu glavnu skupštinu, na kojoj je izabran sljedeći odbor: Predsjednik Ing. Dušan Kosovljanić; podpredsjednik Dr. Kornel Sekora; tajnik Mijo Grgić; blagajnik Ante Burić; revizor Julius Belitz. Odbornici: Dr. Alfred Stern i Dr. Mićo Branislavljević, zamjenik Franjo Dobrodel; predsjednik tehničkog odbora August Zihlarž. Podružnica spremno daje planinarama upute za izlete na tamošnje planine.

Olimp. Uspon na tu staru goru grčkih bogova bio je uvijek usporen najvećim poteškoćama. Dok je Olimp sjekla grčko-turska granica, bio je sijelo razbojnika. Neki hajdučki harambaša držao je u ropstvu više mjeseci poznatog istraživaoca i turistu Eduarda Richtera. Godine 1912. bila je granica pomaknuta više na sjever. Godine 1920. unesao je grčki generalni štab Olimpijsku grupu u triangulacionu mrežu novo prisajedinjenih zemalja Tesalije i Makedonije. Położaj i naziv centralnih skoro jednako visokih

vrhova ostali su još dugo vrijeme nepoznati, akoprem je godine 1913. uspjelo dvojici Švicara da se popnu na najviši vrh. Sada je jedna švicarska komisija, što je bila pozvana u Grčku, snimila vrhove i izdala knjigu »Le mont Olimp«.

Brzo i točno foto-teodolitno snimanje učinjeno je pomoću Zeisovih stereofotogramatičnih aparata. Grupa vrhova Mitka 2918 m, Stephan 2910 m i Skolian 2905 m visoki, zaokruženi su velikim dolinama. Schöffel istražio je samo tjemelj Olimpa, čiji vrhovi leže jedan od drugoga sat daleko. Kako priopćuje germansko arheološki institut u Atenskim novinama, nije našao na najvišem vrhu nikakovih tragova antiknim svetištima. No našao je takovo na jednom prednjem vrhu, koji se uzdiže oko jedan sat južno od najvišeg vrha, te je sto metara niži od glavnog vrha. Našao je ostatke žrtvenika, khrotive posuda među kamenjem, a tih posuda ustanovljen je veliki broj, po čemu se sudi, da je bilo mnogo bogoslužja u davnini na Olimpu.

C—č.

SADRŽAJ: *Branimir Gušić*: Sa skijama na Risnjaku. — Zimski usponi na Alpe. — *M. Hlava*: I. Zimski uspon na Grintavec. — *S. Hitzthaler*: II. Zimski uspon na Triglav. — Naše slike. (Str. 48.) — Društvene vijesti. (Str. 48.) — Planinarske vijesti (Str. 52.).

Izdaje »Hrvatsko Planinarsko Društvo« u nakladi »Nakladne zadruge Hrv. Planinara« u Zagrebu. Odgovorni urednik: prof. dr. Josip Poljak.

Tisk: Nadbiskupske tiskare u Zagrebu.